

การปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษาส้มสายน้ำผึ้ง(ส้มโชกุน)และส้มเขียวหวาน

ผลยอดอ่อน

1. ระวังการทำลายของเพลี้ยไฟ
2. ให้อายุหรือธาตุอาหารแก่ต้นส้ม

การดูแลรักษาช่วงติดผล-เก็บเกี่ยว

1. ระวังการทำลายของไรแดง ไรคสเท็บ ไรคแคงเกอร์ และแผลดาวกระจาย
2. อย่าให้ส้มติดผลมากเกินไป เพราะทำให้ผลมีขนาดเล็กและขนาดไม่สม่ำเสมอ (แต่งผลที่มากเกินเมื่ออายุผลประมาณ 90 วัน)
3. ให้อายุทางดินหรือธาตุอาหารแก่ต้นส้ม ตั้งแต่ระยะเริ่มผลยอดถึงก่อนการเก็บเกี่ยวอย่างน้อย 3-4 ครั้ง

ตัดแต่งกิ่งภายหลังการเก็บเกี่ยว

1. ตัดแต่งกิ่งกระโดงภายในทรงพุ่ม กิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรคหรือมีแมลงทำลาย
2. ใส่ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก ประมาณ 5-10 กก. (2 - 3 ไร่/ตัน) ร่วมกับใส่ปุ๋ยเคมีที่มีธาตุไนโตรเจนสูง เช่นสูตร 30-20-10, 25-7-7 หรือ 20-10-10 ประมาณ 1 กก./ต้น ในระยะแตกใบอ่อนชุดส้มปี 1 ครั้งและก่อนฤดูฝน ประมาณเดือน พค.-มิย. อีก 1 ครั้ง

ถักน้ำแล้วขึ้นน้ำชักน้ำให้ออกดอก

1. ให้ "ถักน้ำ" ประมาณ 1-3 สัปดาห์
2. เริ่ม "ขึ้นน้ำ" โดยการใส่ปุ๋ยเคมี (สูตรเสมอ) หรือปุ๋ยคอกไม่เกินสัปดาห์ที่ 3-4 ต้นส้มจะผลยอดอ่อนพร้อมดอก

กลีบดอกโรยและเริ่มติดผลอ่อน

1. ระวังการทำลายของเพลี้ยไฟและไรแดง
2. ไม่ควรให้น้ำมากเกินไปในระยะดอกบาน
3. ห้ามฉีดพ่นสารเคมีเกษตรในวันดอกบาน

เก็บเกี่ยวผลผลิต

1. สามารถเก็บผลได้หลายรุ่น จึงควรหมั่นเข้าตรวจแปลงและสำรวจการฉ่ำปริมาณผลผลิตและติดต่อดลาด
2. เริ่มทยอยเก็บเกี่ยวผลผลิตที่แก่ (นับจากวันดอกบาน หรือสังเกตจากเปลือกผลที่เปลี่ยนสี คุ่มน้ำมันจะซาขยี้เต็มที่)

สะสมอาหาร

1. เมื่อใบอ่อนชุดแรกแก่เต็มที่ และ/หรือแสดงอาการขาดน้ำ (เล็กน้อย) ให้ "ขึ้นน้ำ" โดยการใส่ปุ๋ยและรดน้ำให้แก่นต้นส้มเพื่อบังคับให้ผลยอดและใบอ่อนชุดที่ 2
2. ต้นส้มควรมีใบแก่ 2 ชุด โดยไม่มีกรผลยอดอ่อนชุดใหม่ ต้นส้มจะมีการสะสมอาหารเพียงพอต่อการออกดอก

30 วัน

60 วัน

90 วัน

120 วัน

150 วัน

180 วัน

210 วัน

240 วัน

270 วัน

300 วัน

330 วัน

360 วัน

ตรวจสอบสภาพแปลงอย่างสม่ำเสมอ ใช้ปุ๋ยเคมีตามความเหมาะสมกับอายุ + สภาพดิน พื้นที่และผลการวิเคราะห์ดิน

การให้ปุ๋ยระยะเริ่มผลยอดถึงก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต

1. ระยะที่ผลส้มกำลังพัฒนา ควรใส่ปุ๋ยสูตร 25-7-7 หรือสูตรเสมอ เช่น 16-16-16 อัตรา 4-5 กก./ต้น แบ่งใส่ 4-5 ครั้ง อาจให้ปุ๋ยทางใบเพื่อช่วยบำรุงผลให้ดีขึ้นประมาณเดือนละครั้ง
2. ก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต 45-50 วัน ควรใส่ปุ๋ย 8-12-24 (หรือ 13-13-21 หรือสูตรเสมอ 0+0-60) ประมาณ 1-1.5 กก./ต้น และให้ปุ๋ยทางใบ เช่น สูตร 10-20-30 ฉีดพ่น 2-4 ครั้ง
3. หลังเก็บเกี่ยวควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก ประมาณ 2-3 ไร่/ตัน และใส่ปุ๋ยเคมีที่มีธาตุไนโตรเจนสูง เช่น สูตร 46-0-0, 25-7-7 หรือ 20-10-10 ประมาณ 0.5-1 กก./ต้น
4. ในระยะของใบแก่และเริ่มเว้นน้ำหรือก่อนออกดอก 1-2 เดือน ควรใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 หรือ 8-24-24 อัตรา 1 กก./ต้น อาจให้ปุ๋ยทางใบร่วมด้วยทุก 7-10 วัน เช่น สูตร 15-30-15 หรือ 7-13-13, 14-9-20, 13-13-21 (การใส่ปุ๋ยทางดินสามารถปรับตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่) และควรให้ธาตุอาหารรอง เช่น แคลเซียม แมกนีเซียม สังกะสี ตามผลวิเคราะห์ดิน

รศ.ดร.อำไพวรรณ ภราครณัฐพันธ์. 2553.
ภาควิชาโรคพืช คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โรคและแมลงที่สำคัญของส้มสายน้ำผึ้ง

โรคที่สำคัญ

โรครากเน่าและโคนเน่า

โรคแคงเกอร์

โรคทริสเทซา

โรคกรีนนิ่ง

แมลงศัตรูที่สำคัญ

หนอนขนอบ

หนอนเจาะผล

เพลี้ยไฟ

หนอนแก้ว

เทคนิคการขยายพันธุ์ส้มสายน้ำผึ้งด้วยต้นตอ

1. ส้มสามใบและลูกผสมของส้มสามใบที่ใช้เป็นต้นตอสำหรับส้มสายน้ำผึ้ง

2. การคิดตา-เสียบกิ่งส้มสายน้ำผึ้งบนส้มต้นตอเมื่อต้นตออายุ 8-12 เดือน

3. ต้นพันธุ์ส้มสายน้ำผึ้งที่ติดตาบนส้มต้นตอ

4. ลักษณะส้มต้นตอพันธุ์ทรอยเยอร์

5. ลักษณะส้มต้นตอพันธุ์ซี-35 (C-35)

5. ลักษณะส้มต้นตอพันธุ์ไทรโพลีอาดา

รศ.ดร.ดำไพพรรณ กราตรัฐันต์, 2553
ภาควิชาโรคพืช คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์